

Nr 98

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1959/60 m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

1:o) **Personalvårdsorganisationen inom försvaret.** I propositionen nr 110 har Kungl. Maj:t (punkt 1, s. 3—15 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 6 mars 1959) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad personalförteckning för försvarets personalvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets personalvård, att tillämpas tills vidare från och med nämnda budgetår, dels ock till Försvarets personalvård: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 980 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Kronstrand* och *Nord* (I: 443) och den andra inom andra kammaren av herr *Rydén m. fl.* (II: 549), i vilka hemställts, att riksdagen vid sin behandling av propositionen nr 110 under punkt 1 c, Försvarets personalvård: Avlöningar, med avslag på de i propositionen föreslagna nya befattningarna, måtte anvisa ett häremot svarande lägre belopp än som föreslagits av Kungl. Maj:t,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sigfrid Larsson m. fl.* (I: 444) och den andra inom andra kammaren av herr *Onsjö m. fl.* (II: 550), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 110 måtte

1) avslå Kungl. Maj:ts förslag angående personalförteckning och avlöningsstat för försvarets personalvård samt det äskade särskilda förslagsanslaget av 980 000 kronor till Försvarets personalvård: Avlöningar,

2) besluta att nuvarande personalvårdsorganisation inom försvaret må bibehållas samt härför anvisa för budgetåret 1959/60 ett förslagsanslag av 738 000 kronor med bemyndigande för Kungl. Maj:t att enligt gällande principer fördela detsamma på fjärde huvudtitelns avlöningsanslag,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Wachtmeister* väckt motion (II: 534), vari hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta

i anledning av propositionen nr 110 under punkt 1 a) att ingen utökning av försvarets personalvårdsorganisation nu vidtages och att därför personalförteckning enligt departementschefens förslag icke fastställs, b) att avlöningsstaten för försvarets personalvård fastställs till nu gällande, c) att till Försvarets personalvård: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 738 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 549, I: 444 och II: 534.

Med skrivelse den 2 oktober 1957 överlämnade överbefälhavaren ett inom försvarsstaben under medverkan av försvarsgrenscheferna utarbetat förslag till personalvårdsorganisation inom försvaret. En kortfattad redogörelse för detta förslag lämnades till 1958 års statsverksproposition (bil. 6, s. 161—164). Då tveksamhet rådde huruvida organisationsfrågorna borde lösas efter riktlinjerna i det framlagda förslaget, syntes emellertid frågan böra övervägas ytterligare.

Enligt vad som anmälts till årets statsverksproposition (bil. 6, s. 147) har byrådirektören vid försvarsstaben U. S. Rosenblad (försvarets personalvårdsutredning 1958), som jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 28 juli 1958 tillkallats för att såsom sakkunnig verkställa viss översyn av försvarets personalvårdsorganisation, med skrivelse den 1 december 1958 framlagt betänkande (stencilerat) med principförslag till ny personalvårdsorganisation inom krigsmakten. I betänkandet behandlas ej frågan om själavårds- och bibliotekspersonalens ställning i organisationen. Det framlagda förslaget har redovisats i propositionen, s. 4—10, vartill torde få hänvisas.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

»I det föregående har redogjorts för nuvarande personalvårdsorganisation inom försvaret och för framlagt förslag till ny organisation. Förslaget innebär en väsentlig utbyggnad av organisationen. Ett flertal nya tjänster föreslås tillkomma. Sålunda förstärkes det centrala organet, vilket organiseras som en direkt under chefen för försvarsstaben lydande personalvårdsbyrå. Vidare föreslås en regional instans tillkomma främst med hänsyn till utbildnings- och krigsplanläggningsfrågor. För regionala organ beräknas 10 tjänster för stabskonsulent i Ae 21. Beträffande de lokala organen slutligen föreslås, att nuvarande befattningar för deltidstjänstgörande personalvårdsassistenter utgår. I stället avses särskilt utbildade värnpliktiga skola tjänstgöra på förbanden. Dessa värnpliktiga förutsättes skola handha vissa uppgifter av enklare beskaffenhet. Heltidsanställd befattningshavare, förbandskonsulent, som avses skola betjäna flera förband, förutsättes svara för de mera kvalificerade personalvårdsuppgifterna vid förbanden. Utredningen räknar med att 22 sådana tjänster inrättas, samtliga placerade i Ae 17.

För egen del vill jag understryka betydelsen av den personalvårdande

verksamheten inom försvaret. Jag ser en viss utbyggnad av denna verksamhet som ett naturligt led i utvecklingen av ett mera modernt och effektivt försvar. Organisationen av ifrågavarande verksamhet måste utformas på ett sådant sätt, att den kan fungera effektivt och rationellt. Bristerna i nuvarande organisation torde främst återfinnas hos de lokala organen. Jag har därför kommit till den uppfattningen att dessa i första hand bör upprustas i personellt hänseende. Såsom för närvarande bör en officer, personalvårdsofficeren, jämte annan tjänst svara för personalvården vid förbanden. Officeren bör i princip biträdas av heltidsanställd befattningshavare, konsulent, som förutsättes kunna tjänstgöra vid flera förband, samt efter hand av värnpliktiga, som erhållit särskild utbildning av den art utredningsmannen föreslagit. Jag förutsätter att redan innevarande år de första värnpliktiga uttages för utbildning till tjänstgöring i personalvårdsbefattning. Genom denna utbildning av värnpliktiga erhålles också underlag för en kvalitativt bättre rekrytering av personalvårdsbefattningarna i krigsorganisationen.

Jag biträder utredningens förslag, att den nuvarande personalvårdsavdelningen vid försvarsstaben omvandlas till en särskild personalvårdsbyrå, direkt underställd chefen för försvarsstaben. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om byråns indelning och arbetsuppgifter i detalj. I detta sammanhang anser jag mig böra räkna med att utredningens förslag i dessa hänseenden i huvudsak följes. Byrån bör i personellt hänseende förstärkas i jämförelse med den nuvarande personalvårdsavdelningen. Jag kan emellertid icke tillstyrka en så omfattande utbyggnad, som utredningen föreslagit. För egen del räknar jag med att byrån från och med budgetåret 1959/60 får följande sammansättning. För chef för byrån inrättas en byråchefstjänst i Bo 1. I övrigt räknar jag med en beställning för kapten i Ar 21 samt tjänster för en förste byråsekreterare i Ae 23, en studierektor i Ae 23, en bibliotekskonsulent i Ae 21, en byråintendent i Ae 21, en byråassistent i Ae 19, två stabskonsulenter i Ae 19, en konsulent i Ae 17, en assistent i Ae 15, en kontorist i Ae 9, två kanslibiträden i Ae 7 samt två biträden för skriv- och kontorsgöromål ävensom en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24. I byrån bör vidare ingå fältprosten vars arvode bör utgå med oförändrat belopp, 1 200 kronor. För biträde åt denne bör avses en tjänst för stabspastor i Ae 19 med halvtidstjänstgöring, varvid avlöning torde utgå från anslag under fjärde huvudtiteln. Slutligen bör en kapten ur truppförband (motsvarande) i mån av behov kunna kommenderas för tjänstgöring inom byrån.

Det av organisationsnämnden för militärmusiken och av utredningen framförda förslaget att inspektören för militärmusiken organisatoriskt skall inordnas i det centrala personalvårdsorganet kan jag icke biträda.

Jag kan icke biträda förslaget att inrätta särskilda tjänster för regionala personalvårdsorgan.

Beträffande de lokala organen räknar jag med att värnpliktiga personalvårdsassistenter efter hand skall tillföras flertalet förband. För mera kvalificerade personalvårdsuppgifter beräknar jag — med hänsyn bland annat till att några tjänster i regionala organ icke tillkommer — 30 tjänster för konsulent, samtliga med heltidstjänstgöring. Av konsulenttjänsterna bör sju placeras i Ae 19 med tjänstebenenämningen stabskonsulent, sex i Ae 17, sju i Ae 15 och 10 i Ae 13. Stabskonsulent bör, vid sidan av verksamhet vid förband, bland annat ha att övervaka och leda utbildning av värnpliktiga personalvårdsassistenter samt biträda vid vissa regionala staber eller dylikt. Konsulenttjänsterna bör tillkomma från och med nästa budgetår. För budgetåret 1959/60 beräknar jag vidare sammanlagt 29 deltidanställda personalvårdsassistenter för förband, där heltidstjänstgörande konsulent inte finnes anställd. Frågan om avveckling av befattningarna för deltidstjänstgörande personalvårdsassistent torde framdeles få prövas efter hand som värnpliktiga personalvårdsassistenter utbildas.

För närvarande må belopp om sammanlagt 38 000 kronor tagas i anspråk för anställande av medhjälpare åt personalvårdsassistenter. För budgetåret 1959/60 beräknar jag för ändamålet ett belopp av 60 000 kronor.

Utredningen anser, att konsulenter bör finnas tillgängliga för kurativ verksamhet för personal vid staber och förvaltningar m. m. i Stockholm. Dylika konsulenter bör emellertid enligt min uppfattning inte anknytas till personalvårdsorganisationen inom försvaret på sätt utredningen föreslagit. Jag anser mig därför icke kunna biträda förslaget att inrätta tjänster för dylik verksamhet.

De årliga avlöningskostnaderna för den nuvarande personalvårdsorganisationen inom försvaret uppgår för närvarande till omkring 738 000 kronor. Motsvarande kostnader för den av utredningen föreslagna organisationen beräknas för nästa budgetår uppgå till omkring 1 195 000 kronor. Den av mig föreslagna organisationen torde för budgetåret 1959/60 komma att draga en kostnad av 980 000 kronor.

Medel för avlöningskostnaderna för personalvårdsorganisationen bör från och med budgetåret 1959/60 anvisas under ett särskilt anslag, benämnt Försvarets personalvård: Avlöningar. Anslaget synes i huvudtiteln böra upptagas under D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål. Kostnaderna för de värnpliktiga personalvårdsassistenterna bör emellertid belasta försvarsgrenarnas anslag.

I samband med att ett särskilt avlöningsanslag tillkommer för personalvårdsorganisationen torde följande tjänster utgå från försvarsstabens, arméns och marinens personalförteckningar, nämligen vid försvarsstaben en beställning för kapten i Ar 21 och tjänster för en byrådirektör i Ae 24, en studierektor i Ae 23, en förste byråsekreterare i Ae 21 och en bibliotekskonsulent i Ae 21, vid armén tjänster för fyra personalvårdsassistenter i Ae 17, två i Ae 15, sju i Ae 13 och tre i Ae 12 och vid marinen tjänster för en per-

sonalvårdsassistent i Ae 17, en i Ae 15, en i Ae 13 och en i Ae 12. De totala kostnadsminskningarna å försvarsstabens respektive försvarsgrenarnas avlöningsanslag genom överföringen torde uppgå till för försvarsstabens omkring 178 000 kronor, för armén omkring 367 000 kronor, för marinen omkring 120 000 kronor och för flygvapnet omkring 50 000 kronor.

Anslaget Försvarets personalvård: Avlöningar beräknar jag för budgetåret 1959/60 till 980 000 kronor med fördelning enligt följande.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 51 300 kronor;

Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning 9 700 kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 150 000 kronor. Från denna anslagspost bör bestridas kostnaderna för ersättning till fältprosten, 1 200 kronor, deltidsanställda personalvårdsassistenter, 88 800 kronor och medhjälpare till dessa, 60 000 kronor.

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 651 000 kronor;

Rörligt tillägg 113 000 kronor;

Kompensation för höjda folkpensionsavgifter 5 000 kronor.»

Utskottet. Det föreliggande förslaget innebär en icke oväsentlig upp- rustning av försvarets personalvårdsorganisation. Härav föranledda merkostnader ha, inklusive utgiftsökningar av automatisk natur, beräknats till cirka 242 000 kronor. Med anledning härav har motionsvis yrkats, att omorganisationen icke bör genomföras i nuvarande statsfinansiella läge.

Utskottet vill erinra om att riksdagen tidigare understrukit angelägenheten av att försvarets personalvård utformas på sådant sätt, att den betydelsefulla verksamhet, som densamma utgör, kan bedrivas effektivt och rationellt. Den nuvarande ordningen har i hög grad präglats av provisoriska lösningar. Detta och bristen på personella resurser ha gjort, att förhållandena på ifrågavarande område icke äro tillfredsställande. Viktiga arbetsuppgifter ha härigenom eftersatts. Liksom skett på arbetslivets övriga områden synes det berättigat, att även inom den militära sektorn med dess särpräglade levnads- och arbetsförhållanden möjligheter finnas för att i skäligen omfattning tillgodose den därstädes verksamma personalens sociala och ekonomiska intressen. Otvivelaktigt torde en väl organiserad personalvård vara till gagn för den militära effektiviteten.

Mot bakgrunden härav kan utskottet icke finna tillrådligt att ytterligare uppskjuta genomförandet av en önskvärd reform på detta område. Utskottet anser sig därför icke böra biträda de i ämnet väckta motionerna.

En av utgångspunkterna i det föreliggande förslaget har varit, att personalvårdsverksamheten inom försvaret skall omfatta all personal, både värnpliktiga och fast anställda. Utskottet finner denna utvidgning av verksamheten motiverad.

Behovet av en utbyggd och effektiviserad personalvårdsorganisation inom försvarsväsendet gör sig främst gällande hos de lokala organen, där

bristerna i den nuvarande organisationen äro störst. Utskottet delar därför departementschefens uppfattning, att dessa organ i första hand böra upp-rustas i personellt hänseende. En nyordning härvidlag med avseende å fredsorganisationen är införandet av värnpliktiga personalvårdsassistenter. Det kan ifrågasättas, om dessa ur bl. a. ålders- och erfarenhetssynpunkt i allmänhet ha tillräckliga förutsättningar för att kunna verksamt bidra till en effektiviserad personalvård. Utskottet anser emellertid, att detta system, vars största betydelse torde ligga på det krigsorganisatoriska om-rådet, bör kunna prövas, då enligt förslaget personalvårdsofficerarna skola kvarstå i organisationen vid förbanden samt särskilda tjänster in-rättas för konsulenter. Utskottet förutsätter i likhet med departements-chefen, att frågan om avvecklingen av befattningarna för deltidstjänst-görande personalvårdsassistent prövas, sedan erforderligt erfarenhetsunder-lag vunnits för bedömning av de värnpliktsutbildade inom personalvårds-organisationen. Mot vad departementschefen i övrigt föreslagit beträffande den lokala organisationen synes icke något vara att erinra.

Med avseende å det centrala organet skall enligt den föreslagna nya organisationen den nuvarande personalvårdsavdelningen inom försvars-staben personellt förstärkas och omorganiseras till en chefen för försvars-staben direkt underställd personalvårdsbyrå, indelad i vissa underavdel-ningar. Utskottet vill erinra, att utredning för närvarande pågår rörande försvarets högsta ledning. Denna kan förväntas medföra ändringar bl. a. för försvarsstabens vidkommande. Ett uppskov med ställningstagandet till det centrala organets organisation kunde alltså i och för sig vara motiverat. Med den utformning emellertid av den lokala organisationen, som utskottet i det föregående tillstyrkt, torde viss förstärkning redan nu av den centrala organisationen vara påkallad. Med hänsyn härtill och då departements-chefens förslag innebär en viss begränsning av den av personalvårdsut-redningen förordade utbyggnaden av den centrala ledningen vill utskottet biträda förslaget även i denna del. Mot den föreslagna personalvårdsbyråns sammansättning och personalens löneställning vill utskottet icke göra någon erinran. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om byråns indelning och arbetsuppgifter i detalj.

Departementschefens förslag i övrigt under förevarande punkt har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 443 och II: 549, I: 444 och II: 550 samt II: 534, sistnämnda motion såvitt nu är i fråga,

a) fastställa följande personalförteckning för försvarets personalvård, att tillämpas tills vidare från och med budget-året 1959/60:

Personalförteckning

Tjänstemän å ordinarie stat

	Lönegrad
1 byråchef	Bo 1
1 kapten	Ar 21

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 19

1 förste byråsekreterare	Ae 23
1 studierektor	Ae 23
1 bibliotekskonsulent	Ae 21
1 byråintendent	Ae 21

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets personalvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	51 300
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	9 700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	150 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	651 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	113 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 000
<u>Summa kronor</u>	<u>980 000</u>

c) till *Försvarets personalvård*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 980 000 kronor.

2:o) **Vissa frågor rörande ekonomiska förmåner till övertalig personal vid försvaret.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 15—20) att bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om särskild ersättning till övertalig personal inom försvaret i enlighet med vad departementschefen anfört.

Under senare år har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande utfärdat bestämmelser om ekonomiska förmåner till viss övertalig personal inom försvaret. Bemyndigande att meddela dylika bestämmelser har bland annat utverkats i fråga om personal, som blivit övertalig vid de centrala försvarsförvaltningarna (prop. 1954:109), vid Stockholms tygstation (prop. 1955:186), vid omorganisation av vissa förband i Mälardalen, indragningen av remontdepåerna m. m. (prop. 1956:110), vid örlogsvarven och försvarets fabriksverk (prop. 1958:101) och vid den av

1958 års B-riksdag beslutade omorganisationen av försvaret (prop. 1958: 110). Övertalig personal som omfattas av de av Kungl. Maj:t med stöd av utverkade bemyndiganden utfärdade bestämmelserna äger komma i åtnjutande av årlig ersättning under vissa förutsättningar i fråga om levnadsålder och anställningstid och eljest avskedsersättning, som är en ersättning av engångsnatur. Beslutanderätten i frågor rörande nu avsedda förmåner utövas av försvarets personalnämnd.

Under senare år har jämväl vissa omorganisationer beslutats utan att några bestämmelser om ekonomisk gottgörelse till övertalig personal utfärdats av Kungl. Maj:t. Detta gäller exempelvis sammanslagningen av Göteborgs och Bohus försvarsområde med Göteborgs kustartilleriförsvaret, omorganisationen av den centrala fortifikationsförvaltningen samt vissa organisationsändringar, som kommit till stånd på föranstaltande av de centrala försvarsförvaltningsmyndigheterna. I sistnämnda hänseende är i första hand att nämna den väsentliga reduktion, som under senare år ägt rum beträffande personalen inom tygreparationstjänsten vid armén. I vissa fall har frågor om ekonomisk gottgörelse till övertaliga anställningshavare, på vilka några ersättningsbestämmelser icke varit tillämpliga, underställts Kungl. Maj:t för prövning, i några fall genom personalnämndens försorg.

I och med att det år 1956 meddelade bemyndigandet utlöper med juni 1959, kvarstår endast de år 1958 meddelade bemyndigandena rörande örlogsvarvens och fabriksverkets personal samt personal, som blir övertalig genom de beslutade förbandsindragningarna. Det bemyndigande avseende personal vid vissa av marinens intendenturförvaltningar, varom hemställts i 1959 års statsverksproposition, har förutsatts gälla intill den 1 juli 1960. Emellertid får behov anses föreligga av bestämmelser av här ifrågavarande slag även inom andra områden. Sålunda har de rationaliseringsåtgärder som åsyftades i propositionen 1956: 110 ännu ej helt hunnit genomföras. Sammanslagningen av stabs- och förvaltningstjänsten vid Västerbottens regemente och Norrlands dragoner skall enligt Kungl. Maj:ts beslut den 7 februari 1958 provisoriskt genomföras under budgetåret 1958/59. Kompletterande organisationsundersökningar pågår i anslutning härtill. Ytterligare övertalighetsproblem kan aktualiseras härigenom. Vidare pågår allttjämt omläggning av driften vid arméns tygverkstäder. I nu nämnda fall kan intill den 1 juli 1959 ekonomisk gottgörelse medgivas med stöd av det år 1956 utverkade bemyndigandet. Även i andra fall kan det inträffa att möjlighet föreligger att medgiva ekonomisk gottgörelse med stöd av nämnda bemyndigande, därest frågan aktualiseras före den 1 juli innevarande år. Det synes lämpligt att Kungl. Maj:t erhåller befogenhet att bereda ekonomisk gottgörelse i dylika fall även om de blir aktuella först efter den 1 juli 1959.

Det är emellertid aktuellt med ytterligare omorganisationer berörande

vissa organ vid marinkommandona och kustartilleriförsvaren. Möjlighet att medge särskilda förmåner till övertalig personal bör finnas även i dessa fall.

Slutligen må nämnas att indragningen av vissa förband m. m. enligt beslut av 1958 års B-riksdag kan medföra återverkningar på andra organ inom försvaret. Det synes skäligt om personal som blir övertalig till följd härav kan beredas ekonomisk gottgörelse.

Departementschefen föreslår att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens bemyndigande att, om och i den mån så blir erforderligt, i förut angivna fall medgiva ekonomisk gottgörelse åt personal som kan bli övertalig. Ifrågakommande bestämmelser synes böra med de justeringar, som betingas av övergången till nytt statligt pensionssystem, utformas i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande föreskrifter beträffande övertalig personal vid örlogsvarven och försvarets fabriksverk. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan det nya statliga pensionssystemet slutligt utformats, pröva huruvida avgångsförmåner skall kunna utgå till annan i militär arvodesbefattning tjänstgörande anställningshavare än sådan, som har rätt till pension på grund av tidigare innehav av militär eller civilmilitär beställning. Avgångsförmåner bör i allmänhet icke ifrågakomma då det gäller tillfälligt anställd personal eller personal tillhörande arbetsområde, inom vilket fortlöpande behov av arbetskraft ej föreligger.

I likhet med vad som tidigare gällt synes beslutanderätten i ärenden angående ekonomisk gottgörelse av här ifrågavarande slag böra utövas av försvarets personalnämnd.

Utskottet. Bemyndigande att meddela bestämmelser om särskild ersättning till övertalig personal inom försvaret har av riksdagen lämnats Kungl. Maj:t under senare år i olika sammanhang, senast av innevarande års riksdag beträffande övertalig personal vid marinkommandonas och kustartilleriförsvarens intendenturförvaltningar. Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag innebär dels en utsträckning i tiden av vissa redan lämnade bemyndiganden, dels ock utverkande av nya bemyndiganden i anledning av omorganisationer vid marinkommandona och kustartilleriförsvaren samt återverkningar av beslutade indragningar av förband m. m. på andra organ inom försvaret. Utskottet anser sig böra tillstyrka, att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att, om och i den mån så blir erforderligt, i angivna fall medgiva ekonomisk gottgörelse åt personal inom försvaret, som kan bli övertalig. I enlighet med departementschefens förslag synas ifrågakommande bestämmelser böra med de justeringar, som betingas av övergången till nytt pensionssystem, utformas i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande föreskrifter beträffande övertalig personal vid örlogsvarven och försvarets fabriksverk. Ej heller vad departementschefen anfört i övrigt under förevarande punkt har givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om särskild ersättning till övertalig personal inom försvaret i enlighet med vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 6 mars 1959.

3:o) **Rationaliseringsverksamhet och andra organisationsförändringar inom försvaret.** Departementschefen har (punkt 3, s. 20—23) lämnat en översikt av det aktuella läget beträffande den rationaliseringsverksamhet inom försvaret, som bedrivs genom statens organisationsnämnds försorg. Härutinnan torde få hänvisas till propositionen.

Departementschefen framhåller, att möjligheterna att besluta om organisationsändringar med tillämpning under budgetåret 1959/60 beträffande de förband m. m., i fråga om vilka förslag framdeles inkommer till Kungl. Maj:t, bör tillvaratagas. Departementschefen förutsätter därför att — liksom varit fallet för innevarande och tidigare budgetår — Kungl. Maj:t jämväl för budgetåret 1959/60 skall äga vidtaga de jämkningar i fråga om personalorganisationen, som blir erforderliga med anledning av beslut om organisationsändring, givetvis dock alltjämt icke såvitt avser personalstaterna för ordinarie personal, samt bereda särskild ersättning åt personal, som med bibehållen löneställning bestrider göromål vilka vid ny organisation ankommer på innehavare av högre tjänst.

Utskottet anser i likhet med departementschefen, att, liksom fallet varit för innevarande och tidigare budgetår, Kungl. Maj:t bör äga möjlighet att jämväl under budgetåret 1959/60 vidtaga av departementschefen avsedda jämkningar i personalorganisationen samt att bereda särskild ersättning åt personal i de fall, som departementschefen har angivit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.

4:o) **Viss personalförändring vid försvarets fabriksverk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 23 och 24) får utskottet — under framhållande att Kungl. Maj:t medgivit att vid fabriksverket må från och med den 1 juli 1959 finnas inrättad en tjänst för överingenjör i högst Be 1, avsedd för chef för tvätteriernas driftledning, samt att i anslutning härtill den vid fabriksverket inrättade tjänsten för överingenjör, fabrikschef i högst ABp 24, vilken för närvarande är vakant, förutsatts skola indragas från och med samma tidpunkt — hemställa,

att riksdagen må från och med den 1 juli 1959 ur personalförteckningen för försvarets fabriksverk utesluta tjänsten för överingenjör, fabrikschef i högst ABp 24.

5:o) **Försvarsstaben: Avlöningar.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 29) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarsstaben: Avlöningar för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 16 430 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 5, s. 24—40) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försvarsstaben, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsstaben, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Försvarsstaben: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 16 140 000 kronor.

Vidare har i förberörda motion II: 534 av herr *Wachtmeister* hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta i anledning av propositionen nr 110 under punkt 5, att tidskriften *Kontakt med krigsmakten* måtte nedläggas och därav betingad minskning i löneanslaget vidtagas.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 15 800 000 kronor.

Riksdagen anmälde år 1954 önskemål om en översyn av den militära presstjänsten. Önskemålet hade aktualiserats till följd av uttalanden från riksdagens revisorer, vilka ansett att handläggningen av pressärendena i större utsträckning borde koncentreras till försvarsstaben. Revisorerna hade vidare ansett, att krigsmaktens publikationstryck borde förenklas.

Med anledning av vad sålunda förevarit uppdrog Kungl. Maj:t den 30 juni 1954 åt överbefälhavaren att i samråd med statens organisationsnämnd verkställa en översyn av den militära presstjänstens organisation m. m.

Med skrivelse den 10 oktober 1957 har överbefälhavaren redovisat resultatet av den i samråd med försvarsgrenscheferna verkställda översynen.

Den verkställda översynen har enligt överbefälhavaren visat, att någon oklarhet beträffande ansvarsfördelningen mellan försvarsstabens och försvarsgrenarnas pressorgan numera inte föreligger. Ytterligare centralisering av pressärendena till försvarsstaben bedömes medföra betydande nackdelar. Det saknas därför enligt överbefälhavarens mening anledning att ifrågasätta någon principiell ändring i presstjänstens organisation vid de centrala staberna. Samtliga remissinstanser, som uttalat sig i ämnet, har delat överbefälhavarens uppfattning i detta hänseende. Även departementschefen anser, att den verkställda översynen ger vid handen att någon ytterligare centralisering av pressärendena till försvarsstaben icke för närvarande bör ifrågakomma. De förslag till personalförändringar vid pressorganen i de centrala staberna som berörts vid översynsarbetet torde få prövas i vanlig ordning i den mån de aktualiseras i de årliga medels-

äskandena. Till vissa förslag som framförts för nästa budgetår återkommer departementschefen i det följande vid behandlingen av vederbörliga anslag.

Beträffande krigsmaktens publikationer har gjorts vissa begränsningar under de senaste budgetåren. För nästa budgetår har förslag framlagts i årets statsverksproposition (bil. 6, s. 312—313), innebärande i huvudsak oförändrad medelsanvisning i förhållande till innevarande budgetår. Samtidigt har kostnaderna för vissa tidskrifter föreslagits överförda från förslagsanslag till reservationsanslag. Den verkställda översynen ger departementschefen ej härutöver anledning till särskilt uttalande beträffande publikationernas omfattning och innehåll i framtiden, då dessa frågor synes vara av natur att årligen böra prövas i budgetsammanhang. Det kan härvid finnas anledning beakta vad som framkommit vid översynsarbetet.

Departementschefen har härefter till behandling upptagit medelsbehovet under förevarande anslag och för nästa budgetår framförda förslag till personalförändringar m. m.

För biträde åt förvaltningsofficieren räknar departementschefen med en tjänst för kontorist i Ae 9.

Vid försvarsstabens kassaavdelning bör tillkomma en tjänst för kamrerare i Ao 19 i utbyte mot en beställning för förvaltare i Ao 17 vid intendenturkåren. Departementschefen förutsätter därvid att till vederbörande befattningshavare må även fortsättningsvis efter särskild prövning av Kungl. Maj:t utgå ersättning för merarbete, som föranledes av den svenska FN-bataljonen. Vid kassaavdelningen bör vidare tillkomma en tjänst för kontorist i Ao 9, varvid en dylik tjänst vid Västgöta flygflottilj kan indragas.

Vid bifall till nu angivna förslag om inrättande av kontoristtjänster vid kassaavdelningen samt hos förvaltningsofficieren erfordras ej längre särskild medelsanvisning för provisorisk personalförstärkning för kassa- och förvaltningstjänsten (jfr prop. 1956: 1, bil. 6, s. 79).

Departementschefen biträder förslag om uppflyttning av en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 till kontorist i Ae 9 vid adjutanturavdelningen. En arvodesbefattning för pensionerad underofficer i A: 16 bör utbytas mot en tjänst för arkivassistent i Ae 10 vid arméavdelningen. Utrikesavdelningen bör tillföras en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 samt press- och filmavdelningen en tjänst för tekniker i Ae 9.

Departementschefen föreslår, att tjänster inrättas för två biträden för skriv- och kontorsgöromål.

Vidare anser departementschefen sig böra biträda förslag om sådan ändring av dispositionsföreskrifterna för beställningarna för regementsofficer vid försvarsstaben, att sju befattningar för militärassistent kan besättas med överstelöjtnanter.

På arméns personalförteckning för icke-ordinarie personal finnes under arméintendenturförvaltningens anstalter uppförd en tjänst för faktor i Ae 14. Tjänsten disponeras av försvarsstaben, och departementschefen föreslår därför att den överföres till förevarande anslag.

I det föregående har framlagts förslag till ny personalvårdsorganisation inom försvaret. Förslaget innebär beträffande försvarsstaben att följande tjänster (beställningar) vid försvarsstaben utgår, nämligen för en kapten i Ar 21, en byrådirektör i Ae 24, en studierektor i Ae 23, en förste byråsekreterare i Ae 21 och en bibliotekskonsulent i Ae 21, en byråassistent i Ae 19 och en kontorist i Ae 9. Vidare kan antalet biträden för skriv- och kontorsgöromål vid försvarsstaben minskas med tre, varav en med halvtidstjänstgöring. Därvid kan för tillfälligt anställande av kontorspersonal m. m. vid försvarsstaben anvisade medel, 55 300 kronor, minskas med 10 300 kronor. Slutligen innebär förslaget, såvitt nu är i fråga, att fältprostens arvode överföres till annat anslag.

Kostnaderna för försvarsstabens avlöningar har departementschefen, med beaktande av föreslagna personalförändringar, anslagsbelastningen, löneklassuppflyttningar och kompensation för höjda folkpensionsavgifter m. m., beräknat till 5 232 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till vad som anvisats för innevarande budgetår, 5 178 000 kronor, med 54 000 kronor.

Kostnaderna för försvarsväsendets radioanstalt och medel för viss ytterligare verksamhet vid försvarsstaben har för budgetåret 1958/59 beräknats till 10 622 000 kronor, såvitt avser under förevarande anslag redovisade kostnader. Departementschefen beräknar motsvarande kostnader för budgetåret 1959/60 till 10 908 000 kronor, vilket innebär en ökning med 286 000 kronor.

Förevarande anslag bör alltså uppföras med $(5\,232\,000 + 10\,908\,000 =)$ 16 140 000 kronor.

Utskottet. Sedan 1954 års riksdag anmält önskemål om en översyn av den militära presstjänsten har överbefälhavaren på uppdrag av Kungl. Maj:t verkställt en dylik översyn. Utskottet anser i likhet med departementschefen, att den verkställda översynen ger vid handen, att någon ytterligare centralisering av pressärendena till försvarsstaben icke för närvarande bör ifrågakomma.

I motionen II: 534 har, såvitt nu är i fråga, hemställts, att tidskriften Kontakt med krigsmakten måtte nedläggas. Utskottet vill erinra om att kostnaderna för utgivandet av denna tidskrift bestridas från anslaget Försvarsupplysning. Vid anmälan av berörda anslag i årets statsverksproposition har för nästa budgetår räknats med oförändrad medelsanvisning, 60 000 kronor, för utgivande av tidskriften. Riksdagen har sedermera godkänt Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning under nämnda anslag. Utskottet anser i likhet med departementschefen, att frågorna rörande krigsmaktens publikationer böra årligen prövas i budgetsammanhang. Därvid förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t tager under noggrant övervägande, i vad mån en begränsning av krigsmaktens tidskriftsverksamhet kan vid-

tagas i syfte att nedbringa statsverkets kostnader. Av det anförda följer, att utskottet avstyrker det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet, som vid behandlingen i det föregående av personalvårdsorganisationen inom försvaret yttrat sig i ämne, berörande nu ifrågavarande anslag, har icke funnit anledning till erinran mot de av departementschefen under förevarande punkt föreslagna personalförändringarna och gjorda anslagsberäkningarna.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarsstaben, som föranledas av vad departementschefen föreslagit i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 6 mars 1959;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsstaben, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 260 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	290 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	103 000
4. Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer	
a) Ortstillägg	290 000
b) Barnbidrag, <i>förslagsvis</i>	77 000
c) Utomeuropeiskt tillägg, <i>förslagsvis</i> ...	35 000
d) Bidrag till automobilresor, <i>förslagsvis</i>	16 000
e) Förflyttningsbidrag, <i>förslagsvis</i>	42 000
f) Prisutjämningsstillägg, <i>förslagsvis</i> ...	550 000
	<hr/>
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	995 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	550 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	24 000
	<hr/>
	Summa kronor 5 232 000

c) till *Försvarsstaben*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 16 140 000 kronor;

II. att motionen II: 534, såvitt nu är i fråga, icke må av riksdagen bifallas.

6:o) **Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 34) föreslagit riks-

dagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 239 600 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 6, s. 40—84) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i vederbörliga personalförteckningar för armén samt de övriga åtgärder, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser som genom Kungl. Maj:ts brev den 15 augusti 1958 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av arméns personalförteckningar för budgetåret 1958/59, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1959/60, dels ock till Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 239 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 232 100 000 kronor.

Utskottet lämnar i det följande en kortfattad redogörelse i huvudsak endast för de av departementschefen förordade ändringarna i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar. Vid framställningen följer utskottet den punktindelning, som använts i propositionen. För närmare kännedom om de av departementschefen framställda förslagen torde få hänvisas till propositionen.

1. Departementschefen föreslår, att en majorsbeställning vid generalstabskåren utbytes mot en beställning för överstelöjtnant eller major i Ao 26 eller Ao 23, avsedd för avdelningschef vid central stab eller för stabchef vid militärbefälsstab.

Vidare föreslår departementschefen, att för ställföreträdande avdelningschefer vid arméstaben inrättas två beställningar för major eller kapten i Ao 23 eller Ao 21 vid generalstabskåren i utbyte mot två kaptensbeställningar i Ao 21 vid kåren.

För f. d. majoren i finska armén K. G. Kavander bör vid arméstaben inrättas en personlig tjänst för förste byråsekreterare i Ae 23.

Den vid K 4 övertaliga beställningen för förvaltare i Ao 15 bör övergångsvis få utnyttjas i annan befattning, lämpligen vid arméstabens infanteriinspektion. Vid beställningshavarens avgång bör frågan om beställningens bibehållande upptagas till prövning.

2. Med hänsyn till de ökade arbetsuppgifterna m. m. vid militärbefälsstaberna anser departementschefen det nödvändigt med viss personalförstärkning vid dessa.

Departementschefen föreslår sålunda, att militärbefälsstaberna tillföres sammanlagt tio arvodesbefattningar för pensionerad officer i A:24. Av dessa bör sju, en vid varje militärbefälsstab, avses bland annat för säker-

hetsärenden. Fördelningen av de återstående tre arvodesbefattningarna torde få ankomma på Kungl. Maj:t efter närmare överväganden rörande de mest angelägna behoven.

Vidare räknar departementschefen med inrättande av fyra arvodesbefattningar för signalunderofficer i A: 16. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om fördelningen på militärbefälsstaber jämväl av dessa befattningar.

3. Departementschefen tillstyrker, att vid Kiruna—Jokkmokks försvarsområdesstab inrättas en beställning för fanjunkare i Ao 13 i utbyte mot en sergeantsbeställning.

Kungl. Maj:t har den 6 februari 1959 fastställt ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten m. m. i fred vid Vaxholms försvarsområde och Stockholms kustartilleriförsvaret. Därvid har föreskrivits, att biträdande intendent vid staben skall vara dels en kapten ur marinen, dels ock en officer i arvodesbefattning ur armén. I anslutning härtill kan en vid armén inrättad beställning för kapten i Ar 21, avsedd för biträdande intendent vid staben, indragas.

4. Förslag om inrättande vid infanteriskjutskolan av en beställning för kapten i Ar 21, avsedd för lärare i atomtjänst vid skyddsskolan, anser departementschefen sig böra biträda.

För innevarande budgetår har medel beräknats för påbörjande av helikopterutbildning inom armén. För ändamålet har inrättats tre beställningar för fanjunkare eller sergeant. Departementschefen föreslår nu, att för verksamheten inrättas beställningar för en kapten eller ryttmästare i Ar 21, en kapten, ryttmästare eller löjtnant i Ar 21 eller Ar 17/13 samt en tygverkmästare i Ao 16. Sistnämnda beställning bör uppföras på staten för tygtekniska kåren, medan övriga beställningar bör redovisas vid I 19.

En övertalig, vakant tjänst för kanslibitråde i Ao 7 vid arméns rid- och körskola kan indragas.

5. I årets statsverksproposition (bil. 6) har under armétygförvaltningens avlöningsanslag framlagts vissa förslag i fråga om fälttygkåren. Förslagen innebär, att vid kåren tillkommer beställningar för en överstelöjtnant i Ao 26 och en kapten (teknisk stabsofficer) i Ao 21 samt att beställningar vid kåren för en major i Ao 23, en kapten i Ao 21, sex förste tygförvaltare i Ao 17 och två tygförvaltare i Ao 17 utgår. Den till indragning föreslagna kaptensbeställningen skall bibehållas intill den 1 oktober 1959.

I anslutning till arméchefens yrkande föreslår departementschefen, att vid tygtekniska kåren inrättas beställningar för 12 tyghantverkare i Ao 12 och 10 armétekniker i Ao 9. Beställningarna bör tillkomma i utbyte mot 22 beställningar för biträdande armétekniker i Ae 8 eller Ae 7. I det föregående har departementschefen föreslagit inrättande av en beställning för tygverkmästare i Ao 16 vid tygtekniska kåren. Två vakanta beställningar för tygverkmästare av 1. klass i Ao 15 vid försvarets fabriksverk kan indragas.

Vid intendenturkåren bör inrättas två beställningar för förvaltare i Ao 17 i intendenturförrådstjänst, avsedda för Malmö respektive Stockholms försvarsområdesstab. Därvid kan en arvodesbefattning för pensionerad underofficer i A: 16 vid förstnämnda försvarsområdesstab indragas. Under hänvisning till vad som anförts i det föregående under försvarsstabens avlöningsanslag föreslår departementschefen, att en beställning för förvaltare i Ao 17 i kassatjänst indrages.

6. Beträffande underbefälsorganisationen föreslår departementschefen, att 150 beställningar för rustmästare i Ao 11 tillkommer i utbyte mot 50 ordinarie och 100 extra ordinarie furirsbeställningar.

Antalet beställningar för instruktörsaspiranter (teknikeraspiranter) beräknar departementschefen till oförändrat 700.

Utgående från vad sålunda anförts föreslår departementschefen, att kadern av underbefäl och instruktörsaspiranter (teknikeraspiranter), med undantag av musikpersonal, för nästa budgetår fastställs på sätt framgår av följande sammanställning.

	Budgetår	
	1958/59	1959/60
Rustmästare	250	400
Överfurirer	2 013	2 013
Furirer	1 965	1 815
Instruktörsaspiranter (teknikeraspiranter) ..	700	700
Summa	4 928	4 928

7. Den slutna förbandssjukvården vid garnisonen i Eksjö beräknas bli förlagd till I 12, sedan garnisonssjukhuset i Eksjö nedlagts vid utgången av år 1958. Viss del av garnisonssjukhuset har varit avsett som centralt förbandssjukhus. I detta sammanhang torde få anmälas, att Kungl. Maj:tt den 15 augusti 1958 medgivit, att vid nämnda garnisonssjukhus inrättade tjänster för en översköterska i Ao 9 och en föreståndarinna i Ae 13, vilka båda innehaves av Aina Lindsten, finge bibehållas jämväl efter den 31 december 1958 och att Aina Lindsten finge tagas i anspråk för truppförbandssjukvården.

Departementschefen föreslår *dels* att på vederbörlig personalförteckning för I 12 uppföres en tjänst för översköterska i Ao 9 med föreskrift att tjänsten skall indragas vid innehavarens avgång och att vikariatsförordnande icke må meddelas å tjänsten, *dels* att på personalförteckning för sjukvårdsväsendet uppföres tjänster för en föreståndarinna i Ae 13 med föreskrift att tjänsten skall indragas vid innehavarens avgång, en översköterska i Ae 10 med föreskrift att tjänsten skall hållas vakant så länge förenämnda föreståndarinnetjänst är besatt samt två sjukvårdsbiträden i Ae 2/3, *dels ock* att föreskrifter meddelas att en tjänst för undersköterska i Ae 4, avsedd för Ing 2, skall indragas vid uppkommande vakans och att

en tjänst för sjukvårdsbiträde i Ae 2/3, likaledes avsedd för Ing 2, skall hållas vakant så länge nämnda underskötersketjänst är besatt.

8. Vederbörande myndigheter har beträffande maskinpersonal föreslagit förändringar enligt följande sammanställning.

- 2 maskinister Ae 9 vid A 9 respektive Lv 3 — Ae 10;
- 1 maskinmästare Ao 12 vid Ing 1 — Ao 14;
- 1 maskinmästare Ag 12 vid Ing 1 — maskinist Ae 10;
- 1 maskinmästare Ae 12 vid fo 51 — Ae 14;
- 1 maskinmästare Ao 12 vid S 1 — Ao 14;
- 1 maskinmästare Ag 12 vid arméns underofficersskola — maskinist Ae 10 vid S 1.

Departementschefen har i och för sig intet att erinra mot de framförda förslagen. Till frågan om lönegradsplaceringen av ifrågavarande tjänster tar departementschefen emellertid inte ställning i detta sammanhang.

Beträffande reparatörs- och eldarpersonalen föreslår departementschefen att tjänster inrättas enligt följande:

en reparatör i Ao 9 vid I 19 i utbyte mot en tjänst för eldare av 1. klass i Ao 7,

tre reparatörer i Ae 9 vid respektive P 4, Ing 1 och S 1 i utbyte mot tjänster för en maskinist i Ag 10 vid P 4, en reparatör i Ag 9 vid Ing 1 samt en eldare av 1. klass i Ao 7 vid arméns underofficersskola,

en reparatör i Ag 9 vid A 2,

20 reparatörer i Ae 8, varav en vid vardera A 9 och Lv 3 i utbyte mot två eldartjänster i Ae 7, en vid vardera I 1, I 4, I 7 och Ing 2, en vid vardera I 2, I 18, I 19, Ing 1, Ing 3 och T 4 i utbyte mot sex eldartjänster i Ag 7, en vid vardera I 12, T 1, T 2, P 4 och två vid vardera I 19 och A 8 i utbyte mot åtta tjänster för reparatör i Ag 8 samt

tre eldare i Ae 7, varav en vid vardera P 2 och A 6 samt en vid I 19, den senare i utbyte mot en eldartjänst i Ag 7.

Vidare räknar departementschefen med att en tjänst för eldare i Ag 7 vid vardera S 1 och arméns underofficersskola indrages.

Tjänsterna för maskinpersonal vid underofficersskolan bör i fortsättningen redovisas vid S 1.

9. I fråga om kontorspersonal i kassatjänst bör följande ändringar vidtagas i vederbörliga personalförteckningar, nämligen *dels* fyra kontoristtjänster i Ao 9 vid respektive I 10, I 15, P 1 och S 1 utbytas mot kansli- biträdestjänster i Ae 7, *dels* en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål vid vardera I 2 och I 17 indragas, *dels ock* föreskrift meddelas att en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål vid vardera I 3, I 5, I 6, I 7, I 12, I 13, I 15, I 16 och A 9 får utnyttjas endast för halvtidstjänstgörande befattningshavare.

Departementschefen räknar med att 31 tjänster för kontorsbiträde i Ao 5 tillkommer inom armén i utbyte mot samma antal tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål. Vidare tillstyrker departementschefen, att samtliga kontorsbiträdestjänster i Ao 5, som icke beräknas kunna besättas med formellt kompetenta innehavare, ersättes med tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål. Enligt uppgift under hand från civilförvaltningen bör för nästa budgetår 91 dylika utbyten komma till stånd inom armén.

10. Vid beräkningen av förevarande anslag har hänsyn tagits till under denna punkt redovisade personalförändringar, som blivit en följd av Kungl. Maj:ts beslut den 29 augusti 1958 rörande organisationen av stabs- och förvaltningstjänsten vid Göteborgs och Bohus samt Hallands försvarsområdesstab m. m.

I det föregående under försvarsstabens avlöningsanslag har föreslagits, att en tjänst för faktor i Ae 14 överföres till nämnda anslag från förevarande anslag.

I anslutning till förslag i det föregående om ny personalvårdsorganisation inom försvaret räknar departementschefen med att samtliga tjänster för personalvårdsassistenter utgår ur arméns personalförteckning samt att medel icke längre anvisas under förevarande anslag för deltidsanställda personalvårdsassistenter och medhjälpare åt personalvårdsassistenter.

I årets statsverksproposition (bil. 6) framlägges på grundval av en av personalkårutredningen verkställd utredning förslag till ändrad organisation av det militära veterinärväsendet m. m. Departementschefen har därvid tillstyrkt personalkårutredningens förslag såvitt avser minskning av fältveterinärkåren med sex beställningar, varav fyra för regementsveterinär i Ao 23 och två för bataljonsveterinär i Ao 19. Vidare har departementschefen biträtt utredningens förslag om avveckling av kategorien bataljonsveterinärer vid fältveterinärkåren.

Personalkårutredningen hade därjämte föreslagit indragning av fyra beställningar för fältveterinär i Ao 24 samt ökning med en bataljonsveterinär i Ao 21. Till dessa frågor har inte tagits ställning i propositionen. Departementschefen förklarade att en indragning av fältveterinärbeställningarna, vilka är placerade vid militärbefälsstaberna, borde ses i samband med personalbehovet i övrigt vid militärbefälsstaberna. I det föregående har departementschefen föreslagit viss personalförstärkning vid militärbefälsstaberna. Departementschefen föreslår nu att nämnda fältveterinärbeställningar indrages. Departementschefen kan icke tillstyrka personalkårutredningens förslag om inrättande av en ny beställning för bataljonsveterinär i Ao 21. Såsom anföres i statsverkspropositionen bör Kungl. Maj:t äga besluta om eventuellt erforderliga övergångsanordningar för den nya veterinärorganisationens genomförande.

På arméns personalförteckningar för innevarande budgetår finnes uppförda vissa tjänster m. m. för förutvarande Gudhems remontdepå. Angående bakgrunden härtill hänvisas till vad som i propositionen 1957: 98 anförts rörande anläggande av en vårdanstalt för alkoholmissbrukare vid Gudhem (jfr även prop. 1958: 110, s. 324). Såsom anförts i årets statsverksproposition (bil. 7, s. 78) kan försvarets personalstater för personal vid förutvarande remontdepån avvecklas från och med nästa budgetår. Åtgärden innebär, bland annat, att en tjänst för kontorsbiträde i Ao 5 utgår ur arméns personalförteckning för ordinarie tjänstemän.

I anslutning till beslut av 1958 års B-riksdag (skr. nr B 56) har Kungl. Maj:t den 12 december 1958 uppdragit åt en särskild sakkunnig att verkställa översyn av arvodena till lärare vid vissa militära skolor och därmed sammanhängande spørsmål. Slutliga förslag i anledning av översynen torde tidigast kunna underställas riksdagen under år 1960. Det är emellertid angeläget att vissa provisoriska ändringar kan ske redan under innevarande och nästa budgetår. Det torde därför få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela provisoriska bestämmelser i fråga om arvoden till lärare vid militära skolor. Departementschefen avser här endast särskilt angelägna ändringar, som ej kan anses väsentligt strida mot av riksdagen godkända huvudregler på förevarande område.

Genom beslut av 1957 års riksdag (prop. 1957: 110, s. 142) uppflyttades tjänsten för verkstadschef i högst Ae 23 vid Bodens tygstations tygverkstad till högst Ae 26. Tjänsten i högst Ae 23 innehades av A. Troselius, som var placerad i Ae 23. Det torde få anmälas att Kungl. Maj:t i samband med tillsättandet av tjänsten i Ae 26 den 18 juni 1958 medgivit, att Troselius får tills vidare under budgetåret 1958/59 bibehållas i anställning vid Bodens tygstations tygverkstad såsom tjänsteman i Ae 23 med tjänstebenämningen förste driftingenjör, varvid en tjänst för driftingenjör i Ag 21 vid tygstationen skall hållas vakant. Från och med budgetåret 1959/60 torde för Troselius få inrättas en personlig tjänst för förste driftingenjör i Ae 23 vid Bodens tygstations tygverkstad. Så länge tjänsten är tillsatt torde en beställning för arméingenjör i Ae 21 — som från och med innevarande budgetår inrättats i utbyte mot förenämnda tjänst i Ag 21 — hållas vakant.

I årets statsverksproposition (bil. 6, s. 152) har föreslagits att kostnaderna för ekiperingsersättningar i fortsättningen skall bestridas från vederbörliga avlöningsanslag. Härav föranledda kostnader under förevarande anslag har beräknats till 2 400 000 kronor för nästa budgetår. I statsverkspropositionen (bil. 6, punkterna 15, 19, 20 och 22) har vidare förutsatts att vissa avlöningskostnader skall överföras från förevarande till andra anslag.

Det sammanlagda medelsbehovet under arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. skulle enligt departementschefens beräkningar uppgå till 239 500 000 kronor eller 7 400 000 kronor mera än det belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Utskottet vill erinra om att utskottet yttrat sig i ämnen, berörande nu ifrågavarande anslag, dels i sitt av riksdagen godkända utlåtande 1959:4 under följande punkter, nämligen punkt 5 (Ändrad organisation av det militära veterinärväsendet m. m.), punkt 16 (Armétygförvaltningen: Avlöningar), punkt 20 (Armétygförvaltningen: Armétygförvaltningens anstalter: Avlöningar), punkt 21 (Arméintendenturförvaltningen: Avlöningar), punkt 23 (Arméintendenturförvaltningen: Arméintendenturförvaltningens anstalter: Avlöningar) samt punkt 35 (Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.), dels i det föregående under punkt 1 (Personalvårdsorganisationen inom försvaret) och punkt 5 (Försvarsstaben: Avlöningar).

De av departementschefen under förevarande punkt föreslagna personalförändringarna tillstyrkas av utskottet. Även departementschefens beräkningar av medelsbehovet under anslaget synas böra godtagas. Utskottet har ej heller funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i övrigt anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i vederbörliga personalförteckningar för armén samt de övriga åtgärder, som föranledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 6 mars 1959 föreslagit;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser som genom Kungl. Maj:ts brev den 15 augusti 1958 fastställts att lända till efter rättelse för tillämpningen av arméns personalförteckningar för budgetåret 1958/59;

c) godkänna följande avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis 136 800 000

2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	7 500 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 700 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	62 850 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	31 800 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 400 000
Summa kronor	242 050 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift	2 400 000
2. Bidrag till täckande av vissa kostnader för arméns rid- och körskola	150 000
Nettoutgift kronor	239 500 000

d) till *Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 239 500 000 kronor.

7:o) **Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 68) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 90 000 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 6, s. 85—111) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i vederbörliga personalförteckningar för marinen, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts brev den 15 augusti 1958 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av marinens personalförteckningar för budgetåret 1958/59, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i avseende å staterna för militära och civilmilitära kårer vid marinen vidtaga av departementschefen förordade provisoriska åtgärder, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1959/60, dels ock till Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 90 650 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 86 800 000 kronor.

Departementschefen har till en början till behandling upptagit frågan om ändringar i marinens fredsoorganisation.

Flottans utbildning i land bedrives för närvarande — förutom vid sjökrigshögskolan och sjökrigsskolan — vid marinens skolor på Berga (Bergaskolorna), Flottans skolor i Karlskrona (Karlskronaskolorna) och Flottans skolor i Göteborg (Göteborgsskolorna). För vissa avvecklingsuppgifter finns vidare i Stockholm flottans kaserner på Skeppsholmen. Enligt principbeslut vid 1958 års B-riksdag skall flottans kaserner på Skeppsholmen och Göteborgsskolorna indragas från och med budgetåret 1959/60.

Med skrivelse den 23 januari 1959 har chefen för marinen framlagt förslag rörande verkställandet av de beslutade indragningarna. I korthet innebär förslagen följande. Huvuddelen av verksamheten vid flottans kaserner förutsättes i enlighet med tidigare planer efter hand skola överföras till Bergaskolorna och till det projekterade örlogsvarvet på Muskö. Någon tidsplan för utflyttningarna anser sig chefen för marinen ej kunna lämna. Verksamheten vid flottans kaserner föreslås därför skola överföras till Stockholms örlogsvarv, där en kasernsektion tillkommer. I samband härmed kan smärre besparingar göras beträffande annan personal än militär och civilmilitär personal på aktiv stat. Flertalet utbildningskurser vid Göteborgsskolorna föreslås omgående skola flyttas till Karlskrona. Undantag göres endast för min- och sveputbildningen som avses framdeles skola överföras till Berga eller eventuellt till Karlskrona. Tills vidare förutsättes denna utbildningsgren kvarligga i Göteborg. Även sedan all utbildningsverksamhet flyttats från Göteborg erfordras enligt marinchefen förläggningsutrymme m. m. vid Göteborgsskolornas kaserner för bland annat personal tjänstgörande vid Göteborgs örlogsvarv. Chefen för marinen föreslår, att i samband med Göteborgsskolornas indragning en kasernsektion inrättas vid Göteborgs örlogsvarv. I samband med indragningen kan vissa mindre besparingar beträffande civil personal göras.

För egen del har departementschefen funnit det angeläget att verksamheten vid flottans kaserner i Stockholm liksom vid Göteborgsskolorna så snart som möjligt överföres till andra utbildningsanstalter. Behov av utbyggnad av anläggningarna vid Berga har anmälts. Lokaltillgången på Berga medger således inte att ytterligare verksamhet förlägges dit utan ytterligare investeringar. Departementschefen har därför under hand uppdragit åt chefen för marinen att pröva möjligheterna att lokalisera ytterligare verksamhet till Karlskrona i syfte att dels påskynda bortflyttningen av verksamheten från Skeppsholmen och Göteborg dels minska behovet av investeringar på Berga. Marinchefen har meddelat att dessa undersökningar visar att möjligheter finns att under budgetåret 1959/60 dels flytta de delar av furirskolan som nu är förlagda till Berga till Karlskrona dels överföra min- och sveputbildningen från Göteborg till Karlskrona och, till en mindre del, till Berga. Furirsutbildningen blir härvid i sin helhet förlagd till Karlskrona. De angivna omflyttningarna gör det möjligt att under budgetåret 1959/60 helt upphöra med utbildningsverksamheten vid Göte-

borgsskolorna. Departementschefen förutsätter att så sker. Vidare friställes vissa lokaler på Berga. Detta bör göra det möjligt att till Berga överföra en del av verksamheten från Skeppsholmen. Marinchefen har slutligen övervägt möjligheterna att flytta underofficersskolan från Berga till Karlskrona. Undersökningarna har visat, att vissa förutsättningar föreligger för att förflytta i varje fall huvuddelen av underofficersskolan till Karlskrona. Chefen för marinen har emellertid förklarat sig icke vara beredd att ta ställning i fråga om underofficersskolans förflyttning i avbidan på färdigställandet av förslag till materielplaner för marinen och lösandet av därmed sammanhängande organisationsfrågor.

Då teleskolan, som redan nu organisatoriskt ingår i Bergaskolorna, icke lämpligen synes böra förläggas till annan plats än Berga och en bortflyttning av underofficersskolan medför att undervisnings- och förläggningslokaler friställes på Berga i sådan omfattning att teleskolan synes kunna förläggas dit utan nybyggnad, bör särskild uppmärksamhet ägnas åt möjligheterna att flytta underofficersskolan. Departementschefen förutsätter, att marinchefen låter ytterligare utreda denna fråga.

Behovet att utnyttja Skeppsholmen sammanhänger i betydande omfattning med verksamheten vid Stockholms örlogsvarv. I årets statsverksproposition har framlagts förslag rörande utbyggnad av örlogsvarvet på Muskö under en sexårsperiod, omfattande budgetåren 1959/65.

Av vad departementschefen nu anfört framgår att viss personal åtminstone under de närmaste åren kommer att vara förlagd till Skeppsholmen. Även Göteborgsskolornas kaserner torde i viss omfattning behövas tas i anspråk som förläggning framgent. Då förbanden flottans kaserner på Skeppsholmen och Göteborgsskolorna enligt riksdagens beslut skall utgå från och med budgetåret 1959/60, måste kvarvarande personal m. m. administreras i annan ordning. Chefen för marinen har föreslagit att detta skall ske genom inrättande av kasernsektioner vid Stockholms och Göteborgs örlogsvarv. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att pröva denna fråga liksom frågan om personalbehovet för dylika administrationsorgan. Vid anslagsberäkningarna för nästa budgetår utgår departementschefen från att personalindragningar skall kunna ske åtminstone i den omfattning chefen för marinen angivit. Departementschefen förutsätter, att Kungl. Maj:t skall äga befogenhet att vidtaga erforderliga ändringar i marinens personalförteckningar i anslutning till indragningen av ifrågavarande förband.

Frågan om utnyttjandet av friställda lokaler torde få övervägas ytterligare. Departementschefen erinrar om att föredragande departementschefen vid anmälan av propositionen 1953:200 räknat med att en särskild kommitté skall tillsättas för att pröva frågan om utnyttjande av lokaler som friställes i samband med utflyttningen av Stockholms örlogsbas.

Med skrivelse den 22 januari 1959 har chefen för marinen överlämnat

en inom marinledningen på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställd utredning rörande begränsningar och rationaliseringar i administrationen inom kustartilleriets fredsorganisation. Syftet med denna utredning borde, enligt vad departementschefen uttalade till propositionen 1958:110, vara att genom dylika begränsningar uppväga merkostnaderna för bibehållande av Härnösands kustartillerikår, som ifrågasatts till indragning. Särskilt borde prövas möjligheterna att reducera Älvsborgs kustartilleriregemente till skolförband. Den verkställda utredningen har visat att en dylik reduktion bland annat av beredskapsskäl inte bör ske. Utredningen har i stället inriktats på att genom vissa jämkningar i utbildningsorganisationen åstadkomma effektivaste möjliga utnyttjande av den militära personalen. I anslutning härtil föreslås ny indelning av kustartilleriets fredsförband. Till dessa förslag tar departementschefen inte ställning i detta sammanhang. Vidare har framlagts personalplaner för kustartilleriet. Enligt dessa föreligger visst behov av militär personal utöver befintliga stater, ehuru viss minskning av behovet redovisas i jämförelse med tidigare beräknat behov. Med undantag för enstaka jämkningar i underofficers- och underbefälsstaterna, till vilka departementschefen återkommer, är departementschefen emellertid ej beredd föreslå några ändringar beträffande kustartilleriets militära personal. Frågan om begränsningar och rationaliseringar av administrationspersonalen vid kustartilleriets förband torde ägnas fortsatt uppmärksamhet vid organisationsundersökningar. Departementschefen erinrar om att dylika undersökningar för närvarande pågår beträffande Gotlands kustartilleriförsvår.

Departementschefen har därefter övergått till de i försvarets civilförvaltnings anslagsäskanden redovisade förslagen.

Beträffande marinen är, framhåller departementschefen, osäkerheten rörande den framtida organisationens inverkan på personalbehovet påfallande. Departementschefen anser därför att för nästa budgetår stor försiktighet måste iakttagas i fråga om förändringar i personalstaterna. De förändringar departementschefen det oaktat anser sig böra föreslå sammanhänger i allmänhet med rationaliseringsåtgärder eller tidigare beslutade omläggningar.

Utskottet lämnar i det följande en kortfattad redogörelse i huvudsak endast för de av departementschefen förordade ändringarna i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar. Vid framställningen följer utskottet den punktindelning, som använts i propositionen. För närmare kännedom om de av departementschefen framställda förslagen torde få hänvisas till propositionen.

1. I enlighet med vad som förutsatts vid anmälan av marinförvaltningens avlöningsanslag i årets statsverksproposition torde en kapten i Ao 21 vid flottan utgå.

Framlagda förslag rörande organisationen av personalredovisningen vid flottan och personalorganisationen vid CUM kan departementschefen i huvudsak biträda. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut rörande organisationens närmare utformning. I detta sammanhang räknar departementschefen med att tjänster inrättas för två kontorsbiträden i Ao 5, en maskintekniker i Ae 12, en hålkortstekniker i Ae 10, en kontorist i Ae 9 och två kanslibiträden i Ae 7. Av tjänster, uppförda på personalförteckning, bör utgå en för kanslibitråde i Ag 7 och fyra extra tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål. För CUM bör vidare få ianspråktagas två förvaltarbeställningar i Ao 17, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 28 februari 1958 icke må återbesättas vid uppkommande ledighet. I anslutning härtill torde två flaggunderofficersbeställningar i Ao 13 vid flottan, som för närvarande utnyttjas vid CUM, indragas från och med nästa budgetår. Förslag om överföring från flottans kaserner på Skeppsholmen av en arvodsbefattning i A: 16 för underofficer föranleder ingen erinran från departementschefens sida.

2. Marinchefens förslag att utnyttja en beställning för kommandörkapten av 1. graden för marinattaché i Bonn kan departementschefen inte biträda. Beställningen, som tills vidare bör bibehållas på personalförteckning för flottan, torde i stället få utnyttjas för försvarsstabens planeringssektion.

I anslutning till att vissa beställningar för mariningenjör tillkommer torde — i enlighet med vad som förutsatts i propositionen 1955: 110, s. 42 — fem flaggunderofficersbeställningar i Ao 13 vid flottan indragas samt fyra beställningar för underofficer av 2. graden i Ao 11, varav tre vid flottan och en vid kustartilleriet, vakanthållas.

Tre beställningar för övertaliga underofficerare i Ao 13/11 torde plan enligt utgå från och med nästa budgetår.

Beträffande underbefälsbeställningar i Ao 11 föreslår departementschefen för nästa budgetår inrättande av 30 dylika beställningar vid flottan och 10 vid kustartilleriet i utbyte mot samma antal beställningar för högboatsman i Ao 9 och överfurir i Ao 9.

Slutligen tillstyrker departementschefen, att vid marinintendenturkåren en beställning för kapten i Ao 21 utbytes mot beställning för kommandörkapten av 2. graden i Ao 23.

3. Under hänvisning till vad som anförts i det föregående tillstyrker departementschefen inrättandet av fem beställningar för mariningenjör i Ao 19 och fyra beställningar för mariningenjör i reglerad befordringsgång.

4. Vid beräkningen av förevarande anslag har hänsyn tagits till under denna punkt redovisade personalförändringar, som blivit en följd av den beslutade provisoriska organisationen av stabs- och förvaltningstjänsten vid Göteborgs och Bohus samt Hallands försvarsområden jämte Göteborgs kustartilleriförsvar.

5. Departementschefen räknar med utbyte av två kontoristtjänster i Ao 9, en vid Hemsö och en vid Gotlands kustartilleriförsvaret, mot kansli-biträdestjänster i Ae 7.

Departementschefen föreslår, att i enlighet med principerna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal nio ordinarie kontors-biträdestjänster tillkommer i utbyte mot tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål, nämligen

vid chefens för flottans underofficerare, underbefäl och meniga stab två tjänster;

vid marinkommando Syd (marinkommandostab och gemensamma förvaltningsorgan) fem tjänster;

vid marinkommando Nord en tjänst; ävensom

vid Göteborgs och Bohus samt Hallands försvarsområden jämte Göteborgs kustartilleriförsvaret en tjänst.

I anslutning härtill bör tillkomma tio biträdestjänster i befordringsgång i utbyte mot samma antal ordinarie tjänster i Ao 5, nämligen

vid marininstaben två tjänster;

vid marinkommando Ost fyra tjänster;

vid Gotlands kustartilleriförsvaret med Gotlands kustartillerikår två tjänster;

vid sjökrigshögskolan en tjänst; ävensom

vid marinens skolor på Berga en tjänst.

6. Med anledning av Kungl. Maj:ts den 27 juni 1957 lämnade uppdrag (jfr prop. 1959: 1, bil. 6, p. 19) har fortifikationsförvaltningen i skrivelse den 9 augusti 1958 föreslagit, att de i sammanställningen under förevarande punkt upptagna tjänsterna skall överföras från sakanslag till avlöningsanslag. Departementschefen räknar med att överföringen kommer till stånd.

Övervägande skäl talar enligt departementschefens mening för att den sjöofficer, som biträder chefen för Gotlands kustartilleriförsvaret med marina bevakningsuppgifter på Gotland, skall vara placerad i Fårösund. I detta sammanhang räknar departementschefen med att en arvodesbefattning för pensionerad underofficer i A: 16 vid Gotlands kustartilleriförsvaret indrages.

I detta sammanhang torde slutligen få anmälas en fråga rörande beställningen som chef för Stockholms örlogsvarv. Denna beställning är för närvarande uppförd på personalförteckning för flottan och redovisad som militär beställning. Vid anmälan av frågan om örlogsvarvens organisation i propositionen 1944: 166 förutsatte emellertid föredragande departementschefen att befattning som chef för örlogsvarv skulle kunna besättas med såväl militär som civilmilitär eller civil innehavare. Då numera civilmilitär person förordnats som chef för Stockholms örlogsvarv bör beställningen för varvschef med oförändrad lönegradsplacering överföras från flottans

personalförteckning till personalförteckning för varvet och avses för militär, civilmilitär eller civil innehavare i enlighet med vad som förutsatts i förenämnda proposition.

För budgetåren 1954/59 har riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att — såvitt nu är i fråga — i avseende å de under marinens allmänna avlöningsanslag redovisade militära och civilmilitära kårerna samt den ordinarie personalen vid flygvapnet vidtaga de provisoriska åtgärder — såsom meddelande av vikariatslöneförordnanden, vakantsättningar m. m. — som betingas av övergången till den nya organisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning (prop. 1954: 110; SU 1954: 134; rskr. 1954: 320). Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att under budgetåret 1959/60 vidtaga motsvarande åtgärder, såvitt rör personal som avlönas från förevarande anslag.

I enlighet med vad departementschefen föreslagit i årets statsverksproposition (bil. 6, p. 34) torde under förevarande anslag beräknas medel för ekiperingsersättningar till personal som avlönas under anslaget. Vid anmälan av frågan om försvarets personalvårdsorganisation i det föregående har departementschefen vidare räknat med en minskning av 120 000 kronor under förevarande anslag i anslutning till att kostnaderna för tjänster m. m. avsedda för personalvårdsorganisationen överföres till särskilt anslag.

Det sammanlagda medelsbehovet under marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. skulle enligt departementschefens beräkningar uppgå till 90 650 000 kronor eller 3 850 000 kronor mera än det belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Utskottet vill erinra om att utskottet yttrat sig i ämnen, berörande nu ifrågavarande anslag, dels i sitt av riksdagen godkända utlåtande 1959: 4 under punkt 69 (Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver), dels i det föregående under punkt 1 (Personalvårdsorganisationen inom försvaret).

Enligt principbeslut av 1958 års B-riksdag skola flottans kaserner på Skeppsholmen och Göteborgsskolorna indragas från och med budgetåret 1959/60. Departementschefen har nu anmält, att viss personal kommer åtminstone under de närmaste åren att vara förlagd till Skeppsholmen samt att Göteborgsskolornas kaserner i viss omfattning torde behöva tagas i anspråk som förläggning framgent. Det torde, såsom departementschefen förutsatt, få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta rörande administreringen av kvarvarande personal m. m. samt vidtaga erforderliga ändringar i marinens personalförteckningar i anslutning till indragningen av ifrågavarande förband. Vad departementschefen i övrigt anfört rörande ändringar

i marinens fredsorganisation föranleder icke något utskottets särskilda uttalande.

Beträffande marinen är, såsom departementschefen framhållit, osäkerheten rörande den framtida organisationens inverkan på personalbehovet påfallande. Utskottet anser därför i likhet med departementschefen, att för nästa budgetår stor försiktighet måste iakttagas beträffande personalstaterna. De av departementschefen föreslagna personalförändringarna, som i allmänhet sammanhånga med rationaliseringsåtgärder eller tidigare beslutade omläggningar, har utskottet ansett sig böra tillstyrka. Departementschefens beräkningar av medelsbehovet under anslaget synas jämväl böra godtagas.

Departementschefen har förordat, att den sjöofficer, som biträder chefen för Gotlands kustartilleriförsvar med marina bevakningsuppgifter på Gotland, skall flyttas från Visby till Fårösund. Vid utskottets behandling av denna fråga har utskottet med hänsyn till därvid framkomna omständigheter funnit densamma böra ytterligare övervägas av Kungl. Maj:t.

Kungl. Maj:t torde jämväl för budgetåret 1959/60 bemyndigas att i avseende å de under förevarande anslag redovisade militära och civilmilitära kårerna vidtaga de provisoriska åtgärder — såsom meddelande av vikariatslöneförordnanden, vakantsättningar m. m. — som betingas av övergången till den nya organisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i vederbörliga personalförteckningar för marinen, som föranledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 6 mars 1959 föreslagit;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts brev den 15 augusti 1958 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av marinens personalförteckningar för budgetåret 1958/59;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att i avseende å staterna för militära och civilmilitära kårer vid marinen vidtaga provisoriska åtgärder i enlighet med vad departementschefen i förberörda statsrådsprotokoll förordat;

d) godkänna följande avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	54 900 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodes- befattningar, <i>förslagsvis</i>	690 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	725 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	22 600 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11 910 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	525 000
	Summa kronor 91 350 000

Särskilda uppbördsmedel

Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift	100 000
Ersättning för avlöningskostnader på statens is- brytarfartyg	600 000
	Nettoutgift kronor 90 650 000

e) till *Marinen*: *Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 90 650 000 kronor.

8:o) **Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 95) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 112 000 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 8, s. 111—149) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i vederbörliga personalförteckningar för flygvapnet, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts brev den 15 augusti 1958 fastställts att lända till efter rättelse för tillämpningen av flygvapnets personalförteckningar för budgetåret 1958/59, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i avseende å ordinarie personal vid flygvapnet vidtaga av departementschefen förordade provisoriska åtgärder, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1959/60, dels ock till Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 113 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 108 200 000 kronor.

Utskottet lämnar i det följande en kortfattad redogörelse i huvudsak endast för de av departementschefen förordade ändringarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar. Vid framställningen följer utskottet den punktindelning, som använts i propositionen. För närmare kännedom om de av departementschefen framställda förslagen torde få hänvisas till propositionen.

1. Departementschefen föreslår, att en arvodesbefattning för pensionerad underofficer i A: 16 tillkommer vid flygstaben för vissa serviceuppgifter m. m. av ekonomisk natur. Beträffande personalavdelningen tillstyrker departementschefen, att en för avdelningen avsedd fanjunkarbefattning utbytes mot beställning för förvaltare i Ao 15.

2. I anslutning till vad som anförts i innevarande års statsverksproposition vid behandlingen av flygförvaltningens avlöningsanslag föreslår departementschefen beträffande personal vid flygförvaltningen, som avlönas från förevarande anslag, att en beställning för flygdirektör av 2. graden i Ao 24 tillkommer för vapenbyråns bomb- och raketsektion.

3. Med anledning av framförda förslag beträffande personalförändringar vid eskaderstaberna tillstyrker departementschefen att en beställning för major eller kapten i Ao 23/21, avsedd för chef för signalavdelning i eskaderstab, samt tjänster för fyra driftingenjörer i Ae 19, en fältmästare i Ae 16 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål med halvtidstjänstgöring inrättas. I samband härmed kan fem tjänster för driftingenjör i Ag 19, som för närvarande finnes inrättade på sakanslag, utgå.

4. Förslag i fråga om utbyggnad av signalorganisationen m. m. kan departementschefen tillstyrka så till vida att han föreslår, att beställningar inrättas för en kapten i Ao 21 — varvid en löjtnantsbeställning bör indragas — en fanjunkare i Ao 13 och en överfurir i Ao 9.

5. Beträffande luftbevaknings- och stridsledningsorganisationen tillstyrker departementschefen, att beställningar inrättas för en verkmästare i Ao 16, två överfurirer i Ao 9 (chefsobservatörer) samt — i utbyte mot beställningar för flygtekniker i Ao 10 — två förste mästare i Ao 14 (materielmästare). Vidare tillstyrker departementschefen, att beställningar för sex fanjunkare i Ao 13 och fyra sergeanter i Ao 11 tillkommer för radarjaktledare.

7. För att möjliggöra en uppdelning på två avdelningar av den ena av de båda stationsdivisionerna vid F 5 bör beställningar för en förste verkmästare i Ao 17, tre förste mästare i Ao 14 och två mästare i Ao 12 samt en tjänst för förrädsman i Ae 7 inrättas, beställningarna i utbyte mot en fanjunkarbefattning i Ao 13 och fem flygteknikerbeställningar i Ao 10.

8. Departementschefen biträder förslag om att omvandla en för chef för basbataljonen vid F 21 avsedd kaptensbeställning till beställning för major i Ao 23. För tillsyn av främst luftbevaknings- och stridslednings-

materiel bör vidare en beställning för mästare i Ao 12 tillkomma i utbyte mot en flygteknikerbeställning i Ao 10. Vidare föreslår departementschefen, att en beställning för verkmästare i Ao 16, avsedd för materielavdelningen vid F 21, inrättas.

9. Departementschefen tillstyrker, att en för lärare i strategi vid flygkrigshögskolan avsedd beställning för överstelöjtnant eller major i Ao 26/23 tillkommer samt att 19 överfurirsbeställningar i Ao 9 tillhörande kategorien signalister utbytes mot beställningar för rustmästare i Ao 11.

10. I anslutning till vad som anförts i årets statsverksproposition vid anmälan av flygförvaltningens avlöningsanslag föreslår departementschefen, att under förevarande anslag tillkommer en tjänst för meteorologassistent i Ae 11, avsedd för flygförvaltningens försöksplats i övre Norrland.

12. Departementschefen föreslår, att beställningar för en verkmästare i Ao 16 och en förste mästare i Ao 14 tillkommer i utbyte mot beställningar för respektive förste mästare i Ao 14 och flygtekniker i Ao 10.

14. Departementschefen tillstyrker utbyte av en kontorsbiträdestjänst vid F 20 mot kanslibiträdestjänst i Ae 7 och en kontoristtjänst i Ao 9 vid F 16 mot tjänst för kanslibitråde i Ae 7. I enlighet med civilförvaltningens förslag räknar departementschefen vidare med att fyra kontorsbiträdestjänster i Ao 5 inrättas i utbyte mot tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål samt att 21 kontorsbiträdestjänster i Ao 5 indrages och ersättes med tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål.

I anslutning till vad som föreslagits vid anmälan av försvarsstabens avlöningsanslag (punkt 4) torde vid F 6 en kontoristtjänst i Ao 9 utbytas mot kanslibiträdestjänst i Ae 7.

Departementschefen tillstyrker, att en på sakanslag inrättad tjänst för driftingenjör i Ag 19 vid F 11 överföres till förevarande anslag och i samband därmed extraordinariesättes.

Med hänsyn till vad flygvapenchefen anfört beträffande arbetsuppgifterna för chefen för F 2 anser departementschefen sig böra föreslå, att denne tills vidare — i avvaktan på att slutlig ställning toges till organisationen m. m. av flygvapnets markskolor — meddelas vikariatslöneförordnande såsom kårchef i Bo 1.

I sitt av riksdagen godkända utlåtande över 1955 års statsrevisorers berättelse förordade statsutskottet bland annat att frågan om ersättning till sekreterare i flygvapnets haverikommission skulle omprövas (jfr SU 1956: 94, punkt 5).

Departementschefen framhåller nu, att denna fråga kommit i ett nytt läge till följd av militieombudsmannens förslag rörande undersökningar av militära luftfartsolyckor. Med anledning av militieombudsmannens förslag har Kungl. Maj:t den 27 februari 1959 utfärdat kungörelse rörande

undersökning av militära luftfartsolyckor gällande från den 1 juli 1959 och därvid bland annat förordnat att vid haveri, som inträffar vid nyttjande av svenskt militärt luftfartyg, undersökning skall verkställas av flygvapnets haverikommission, haverinämnd eller haveriutredare. Enligt kungörelsen skall flygvapnets haverikommission, i vilken erforderlig teknisk och juridisk sakkunskap skall vara företrädd, bestå av ordförande, sekreterare och ytterligare minst tre ledamöter. Ordförande och sekreterare skall förordnas av Kungl. Maj:t för viss tid medan övriga ledamöter som regel utses av chefen för flygvapnet. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om arvoden till ordförande och sekreterare i flygvapnets haverikommission. Någon uppräknig av förevarande anslag för detta ändamål synes icke erforderlig.

I anslutning till förslag i det föregående om ny personalvårdsorganisation inom försvaret räknar departementschefen med att medel icke längre anvisas under förevarande anslag för deltidsanställda personalvårdsassistenter.

I årets statsverksproposition (bil. 6, s. 152) har föreslagits, att kostnaderna för ekiperingsersättningar i fortsättningen skall bestridas från vederbörliga avlöningsanslag. Härav föranledda kostnader under förevarande anslag beräknas för nästa budgetår till 1 200 000 kronor.

Riksdagen har för budgetåren 1954/59 bemyndigat Kungl. Maj:t att i avseende å de under marinens allmänna avlöningsanslag redovisade militära och civilmilitära kårerna samt den ordinarie personalen vid flygvapnet vidtaga de provisoriska åtgärder — såsom meddelande av vikariatslöneförordnanden, vakantsättningar m. m. — som betingas av övergången till den nya förvaltningsorganisationen. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att under budgetåret 1959/60 vidtaga motsvarande provisoriska åtgärder beträffande flygvapnet.

Det sammanlagda medelsbehovet under flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. skulle enligt departementschefens beräkningar uppgå till 113 000 000 kronor eller 4 800 000 kronor mera än det belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Utskottet vill erinra om att utskottet yttrat sig i ämnen, berörande nu ifrågavarande anslag, dels i sitt av riksdagen godkända utlåtande 1959:4 under punkt 26 (Flygförvaltningen: Avlöningar) och punkt 94 (Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv), dels i det föregående under punkt 1 (Personalvårdsorganisationen inom försvaret) och punkt 5 (Försvarsstaben: Avlöningar).

I sitt av riksdagen godkända utlåtande i anledning av 1955 års statsrevisorerers berättelse förordade utskottet bland annat, att frågan om ersättning till sekreterare i flygvapnets haverikommission skulle omprövas. Departementschefen har under förevarande punkt lämnat en redogörelse för frågans fortsatta behandling och därvid förutsatt, att det skulle få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om arvoden till ordförande och sekreterare i kommissionen. Utskottet har icke funnit anledning till erinran häremot. Någon uppräknig av förevarande anslag för ändamålet har icke ansetts erforderlig.

I likhet med departementschefen anser utskottet sig icke böra tillstyrka chefens för flygvapnet förslag om ändrad utbildningsordning för fältflygare och flygnavigatörer. I särskilt utlåtande denna dag yttrar utskottet sig rörande frågan om den förberedande fältflygarskolans förläggning.

De av departementschefen under förevarande punkt föreslagna personalförändringarna har utskottet ansett sig böra tillstyrka. Jämväl de av departementschefen gjorda beräkningarna av medelsbehovet under anslaget torde böra godtagas.

Kungl. Maj:t torde jämväl för budgetåret 1959/60 bemyndigas att i avseende å den ordinarie personalen vid flygvapnet vidtaga de provisoriska åtgärder — såsom meddelande av vikariatslöneförordnanden, vakantsättningar m. m. — som betingas av övergången till den nya förvaltningsorganisationen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i vederbörliga personalförteckningar för flygvapnet, som föranledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 6 mars 1959 föreslagit;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts brev den 15 augusti 1958 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av flygvapnets personalförteckningar för budgetåret 1958/59;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att i avseende å ordinarie personal vid flygvapnet vidtaga provisoriska åtgärder i enlighet med vad departementschefen i förberörda statsrådsprotokoll förordat;

d) godkänna följande avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	66 100 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	1 300 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	800 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	32 230 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 600 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	670 000
	Summa kronor 114 700 000

Särskilda uppbördsmedel

Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift	1 700 000
	Nettoutgift kronor 113 000 000

e) till *Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 113 000 000 kronor.

9:o) **Flygvapnet: Luftförvarsrobot.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 113) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Flygvapnet: Luftförvarsrobot för budgetåret 1959/60 beräkna ett reservationsanslag av 65 000 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 9, s. 150 och 151) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar för anskaffning av luftförvarsrobotar m. m. inom en kostnadsram av 86 000 000 kronor, dels ock till Flygvapnet: Luftförvarsrobot för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 61 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 24 200 000 kronor.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i 1955—1957 års statsverkspropositioner samt statsverkspropositionen B 1958 har riksdagen dels bemyndigat Kungl. Maj:t att medgiva utläggandet av beställningar för utveckling och anskaffning av luftförvarsrobotar m. m. inom en kostnadsram av sammanlagt 73 miljoner kronor, dels ock anvisat 37,2 miljoner kronor i betalningsmedel. Enligt sålunda meddelade beslut kommer alltså den 30 juni 1959 beställningsbemyndiganden till ett belopp av (73 — 37,2 =) 35,8 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Den 20 februari 1959 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 23 miljoner kronor icke utnyttjade.

Kungl. Maj:t har den 6 februari 1959 medgivit att det för innevarande budgetår under förevarande anslag lämnade beställningsbemyndigandet bland annat får utnyttjas för vissa byggnadsåtgärder m. m. i samband med uppsättning och organiserande av försöksförband av luftförsvarsrobotar, typ Bloodhound, vilka beställts av flygförvaltningen och som kommer att levereras under år 1960.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

»Anskaffning av robotar tillmättes stor betydelse vid 1958 års försvarsbeslut och jag anser det angeläget att flygförvaltningen ges ökade resurser för utveckling och anskaffning av luftförsvarsrobotar. Anslaget för budgetåret 1959/60 har i årets statsverksproposition beräknats till 65 miljoner kronor. Jag finner det emellertid numera icke möjligt att inom den ram, som bestämts för försvarsutgifterna under nästa budgetår, avse mer än 61 miljoner kronor i betalningsmedel för ifrågavarande ändamål. Nya beställningar bör få utläggas inom ramen för ett belopp av 86 miljoner kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare föreskrifter rörande utnyttjandet av ifrågavarande beställningsbemyndiganden. Då verksamheten inom robotområdet har karaktären av försök är det förenat med svårigheter att i förväg vid äskande av medel i detalj avgöra vilka dispositioner som kan bli erforderliga. Behov av byggnadstekniska åtgärder m. m., liknande dem som avses med Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 6 februari 1959, kan uppkomma. Jag förutsätter att Kungl. Maj:t skall äga möjlighet att utnyttja beställningsbemyndiganden under förevarande anslag därest framdeles behov av liknande åtgärder m. m. uppkommer i samband med försöksverksamheten med luftförsvarsrobotar.

Vid bifall till mina förslag kommer den 30 juni 1960 beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(35,8 + 86 - 61 =)$ 60,8 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel. Verksamheten under förevarande anslag bör planeras så att betalningsutfallet å tidigare lämnade beställningsbemyndiganden under budgetåret 1960/61 icke kommer att överstiga det belopp, varmed anslaget föreslås skola uppföras för nästa budgetår.»

Utskottet. Såsom departementschefen erinrat tillmättes anskaffning av robotar stor betydelse vid 1958 års försvarsbeslut. Utskottet vill därför tillstyrka, att flygförvaltningen ges ökade resurser för utveckling och anskaffning av luftförsvarsrobotar.

Beträffande medelsanvisningen för nästa budgetår tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag, att anslaget bestämmes till 61 miljoner kronor, vilket i förhållande till motsvarande anslag för innevarande budgetår innebär en höjning med 36,8 miljoner kronor.

Utskottet har vidare icke något att invända mot att Kungl. Maj:t bemyndigas medgiva utläggande av beställningar för anskaffning av luftförsvarsrobotar m. m. inom en kostnadsram av 86 miljoner kronor. Det torde, såsom departementschefen förutsatt, få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare föreskrifter rörande bemyndigandets utnyttjande. Vad departementschefen i övrigt anfört har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar för anskaffning av luftförsvarsrobotar m. m. inom en kostnadsram av 86 000 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Luftförsvarsrobot* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 61 000 000 kronor.

10:o) **Personalvårdsverksamhet m. m.** Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 159) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Personalvårdsverksamhet m. m. för budgetåret 1959/60 beräkna ett reservationsanslag av 346 000 kronor, har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 110 (punkt 10, s. 151—153) föreslagit riksdagen att till samma ändamål för nämnda budgetår anvisa ett reservationsanslag av 346 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 327 000 kronor.

Av den föreslagna anslagshöjningen, 19 000 kronor, avses 5 000 kronor för utbildning i personalvård och medborgarkunskap, 4 000 kronor för handböcker för social rådgivning och prenumeration på vissa tidskrifter m. m., 5 000 kronor för kostnader för elevbibliotek vid vissa av krigsmaktens skolor samt 5 000 kronor för lån och bidrag till värnpliktiga i bråds-kande fall.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Personalvårdsverksamhet m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 346 000 kronor.

Stockholm den 8 maj 1959

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Birger Andersson, fröken Andersson, herrar Bergman, Holmqvist, Pålsson, Axel Johannes Andersson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Palme, Aastrup, Jacobsson och Sundin; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Malmborg, Thapper, Rubbestad, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, Ståhl, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Nihlfors, fru Lewén-Eliasson, herrar Heckscher, Johansson i Norrköping och Hjalmarson.

Reservationer

1) vid *punkten 1* (Personalvårdsorganisationen inom försvaret) av fröken *Andersson*, herrar *Pålsson*, *Axel Johannes Andersson*, *Aastrup*, *Jacobsson*, *Sundin*, *Skoglund* i Doverstorp, *Malmborg*, *Rubbestad*, *Ståhl*, *Svensson* i Stenkyrka, *Nihlfors*, *Heckscher* och *Hjalmarson*, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Personalvården vid försvaret fyller för visso en betydande uppgift och är av stort värde för de inom försvarsmakten anställda med deras särpräglade levnads- och arbetsförhållanden.

Enligt det föreliggande förslaget skall den nuvarande personalavdelningen vid försvarsstaben utökas och omvandlas till en särskild personalvårdsbyrå, direkt underställd chefen för försvarsstaben. Beträffande den lokala organisationen skola de nuvarande personalvårdsassistenterna ersättas av fackutbildade konsulenter, som vid sin sida skola ha värnpliktiga personalvårdsassistenter.

Det föreliggande förslaget innebär en kraftigt utökad personalvårdsorganisation, medförande en kostnadsökning av inemot 240 000 kronor.

Det må erinras om att enligt beslut av 1958 års B-riksdag fältförbanden skola reduceras och antalet utbildningsenheter minskas. Det torde vara uppenbart, att detta kan komma att få återverkningar beträffande stabs- och förvaltningstjänsten. Erinras må i detta sammanhang, att utredning för närvarande pågår rörande försvarets högsta ledning. Nämda utredning kan väntas komma att medföra förändringar för bl. a. försvarsstabens vidkommande.

Även om utskottet delar departementschefens uppfattning, att en förstärkning av försvarets personalvård är ett naturligt led i den pågående moderniseringen av försvarsorganisationen anser utskottet dock, att den föreslagna utbyggnaden icke bör genomföras i nuvarande trängda statsfinansiella läge och med hänsyn till den oklarhet, som råder beträffande försvarets högsta ledning.

Det nuvarande systemet, som visat sig fungera relativt tillfredsställande, synes böra kunna utan större olägenhet tillämpas ytterligare en tid framåt.

Utskottet anser sig icke böra närmare ingå på detaljerna i det föreliggande förslaget, men vill dock framhålla, att vad beträffar den centrala organisationen tillräckliga motiv saknas för inrättandet av en civil byrå vid sidan av försvarsstabens sektioner. I likhet med statskontoret finner utskottet vidare icke några bärande skäl för den föreslagna omvandlingen av byrådirektörstjänsten till byråchefstjänst. Detsamma gäller förslaget att som chef för bostadsdetaljen inrätta en befattning för byråintendent i Ae 21.

Med hänsyn till vad utskottet i det föregående anfört vill utskottet i överensstämmelse med yrkandena i de föreliggande motionerna avstyrka Kungl. Maj:ts förslag om uppförande å riksstaten av ett särskilt anslag av 980 000 kronor till Försvarets personalvård: Avlöningar. Detta innebär, att den nuvarande organisationen bör oförändrat gälla för nästa budgetår. Härför bör såsom motionsvis yrkats ett förslagsanslag av 738 000 kronor anvisas. Detta belopp bör dock med hänsyn till automatiska kostnadsökningar höjas till 742 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, med utgångspunkt i gällande personalvårdsorganisation, uppgöra personalförteckning och avlöningsstat för försvarets personalvård.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med avslag å Kungl. Maj:ts förslag och i anledning av motionerna I: 443 och II: 549, I: 444 och II: 550 samt II: 534, sistnämnda motion såvitt nu är i fråga, till *Försvarets personalvård: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 742 000 kronor.»

2) vid *punkten 5* (Försvarsstaben: Avlöningar) av herr *Ståhl*.

3) vid *punkten 9* (Flygvapnet: Luftförsvarsrobot)

a) av fröken *Andersson*, herrar *Skoglund* i Doverstorp, *Heckscher* och *Hjalmarson*, vilka ansett att anslaget bort minskas med 2,8 miljoner kronor och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande (s. 36) bort ha följande lydelse:

»I sitt denna dag avgivna utlåtande nr 97 har utskottet föreslagit, att ett belopp av 2,8 miljoner kronor anvisas till förberedande forskning och undersökningar med ändamål att framtaga underlag för konstruktion av atomladdningar. I anledning härav har utskottet för att täcka denna merkostnad inom den sammanlagda utgiftsramen under fjärde huvudtiteln förordat, att det av Kungl. Maj:t äskade anslaget till viss forskningsverksamhet vid försvarets forskningsanstalt höjes med förenämnda belopp av 2,8 miljoner kronor genom motsvarande minskning av nu ifrågakvarande anslag. Detta senare anslag bör alltså för nästa budgetår uppföras med (61 000 000 — 2 800 000 =) 58 200 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan under b) bort ha följande lydelse:

»b) till *Flygvapnet: Luftförsvarsrobot* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 58 200 000 kronor.»

b) av herr *Åkerström*.
